

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організованої злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Андрій ЗАГОРОДНІЙ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО Й ЕКСПЕРТА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ПРИЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ.....	77
Iordan KIURKCIU, Svetlana COTOROBAL, Ana-Maria CÎȘLEANU ROLUL EXPERTULUI JUDICIAR ÎN COMBATEREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE.....	80
Юлія КОМАР ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ.....	85
Остап КУДЛАТИЙ ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ ОРГАНІЗОВАНОГО ХАРАКТЕРУ.....	89
Назар ЛИСЯК ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОНЛАЙН-ШАХРАЙСТВА.....	93
Mădălina Elena MASCARELL DIMENSIUNEA EPISTEMOLOGICĂ A EXPERTIZEI ÎN INVESTIGAREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE.....	96
Анастасія МУРАШКО МЕРЕЖЕВИЙ ПРОФАЙЛІНГ ЯК ЗАСІБ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ.....	101
Олена САВИЦЬКА, Наталія ХОМИЧ ЕКОЛОГІЧНІ ЗЛОЧИНИ ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	104
Яна ПЕТРЕНКО ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННИХ ПОРУБОК ЛІСУ ЯК ПРОЯВУ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....	108
Катерина РУБЕЦЬ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ ТА ЗЛОЧИННИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	111
Олена САВЧУК МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ПІДПИСІВ ТА ПОЧЕРКУ ПРИ ДОКУМЕНТУВАННІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ СТРУКТУР.....	115
Людмила СОН ВИДИ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИКРАДЕННЯМ ДІТЕЙ.....	119
Ксенія ТОДОРОВА ЗАСТОСУВАННЯ ПОРТРЕТНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРИ РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІ.....	122

Комар Юлія

завідувач сектору дактилоскопічних досліджень

відділу криміналістичних видів досліджень

Запорізького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру

Міністерства внутрішніх справ України,

м. Запоріжжя, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3421-7837>

електронна адреса: zapsonda@ukr.net

**ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ
ЗЛОЧИННОСТІ**

У тезах розглянуто нормативно-правові засади протидії організованим злочинності в Україні, висвітлені результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями. Акцентовано увагу на ролі і значенні судової експертизи у боротьбі з організованою злочинністю під час здійснення кримінального судочинства.

Ключові слова: організована злочинність, правове регулювання, судова експертиза, протидія, криміналістика, висновок експерта.

Komar Julia

Head of the Fingerprint Research Sector

Department of Forensic Research Types

Zaporizhzhia Scientific Research Expert and Forensic Center of the Ministry of
Internal Affairs of Ukraine, Zaporizhzhia, Ukraine

**THE IMPORTANCE OF FORENSIC EXPERTISE IN COMBATING
ORGANIZED CRIME**

The theses consider the regulatory and legal principles of combating organized crime in Ukraine, highlight the results of the fight against organized groups and criminal organizations. The focus is on the role and importance of forensic examination in the fight against organized crime during criminal proceedings.

Key words: organized crime, legal regulation, forensic examination, counteraction, forensics, expert opinion.

Організована злочинність є поширеним явищем, яке пустило своє коріння в усі сфери функціонування держави, завдавши величезної шкоди її розвитку. Тому подолання цього явища перетворюється у надзвичайно складну проблему, яка становить загрозу розвитку держави, стабільності і безпеці суспільства, сприяє підризу демократичних інститутів і цінностей.

Відповідно до ч. 3 ст. 28 Кримінального кодексу України злочин визнається вчиненим організованою групою, якщо в його приготуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого (інших) злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи [1, с.430].

Головні напрями загальнодержавної політики боротьби з організованою злочинністю визначені в Законі України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» [2].

Статистика свідчить, що протягом січня-жовтня 2025 року в Україні виявлено 643 організованих груп, у тому числі 82 – злочинні організації. Загальна кількість осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у складі організованої групи та злочинної організації, щодо яких досудове розслідування закінчено – 2927, з яких – 643 є членами злочинних організацій. Усього вказаними особами було вчинено 6779 злочинів, 1883 з яких – членами злочинних організацій [3].

Під час відправлення правосуддя значну допомогу слідству та суду надає судова експертиза. Вона дозволяє отримати об'єктивні та науково обґрунтовані дані про події злочину, речові докази чи стан учасників процесу. Головна її мета – надати суду або органам досудового розслідування об'єктивні, достовірні та науково обґрунтовані висновки щодо фактів, які мають значення для провадження. Інакше кажучи, судова експертиза – це той місток, який з'єднує право і науку. Там, де звичайні юридичні знання не дають відповіді, на допомогу приходить експерт.

Судова експертиза – це процесуальна дія, яка полягає в дослідженні експертом, за завданням слідчого або судді, речових доказів та інших матеріалів з метою встановлення фактичних даних та обставин, що мають значення для правильного вирішення справи. Експертиза є визначальним і вагомим доказовим елементом у судовому процесі.

Проведення судової експертизи регламентовано Законом України «Про судову експертизу» [4], Кримінальним процесуальним кодексом України (ст. ст. 75-77, 196-205, 310-312) [5], Цивільним процесуальним кодексом України (ст. ст. 57-61) та іншими нормативно-правовими актами [6]. Згідно з чинним законодавством України експертиза призначається у випадках, коли для вирішення певних питань при провадженні у справі потрібні наукові, технічні або інші спеціальні знання. До спеціальних знань належать будь-які знання та уміння об'єктивного характеру, отримані внаслідок вищої професійної підготовки, наукової діяльності, досвіду практичної роботи, що відповідають сучасному науково-практичному рівню.

Сьогодні існує велика кількість видів судових експертиз – судово-медична, психіатрична, почеркознавча, технічна, економічна, біологічна, цифрова та багато інших. Кожна з них має свої методики і специфіку дослідження.

Найбільш поширеним видом судової експертизи є криміналістична, яка являє собою лабораторне дослідження об'єктів з метою встановлення їхнього фактичного стану; можливості проведення певних дій; обставин, за яких були проведені дії; групової належності об'єктів або їх тотожності. Така експертиза вимагає застосування спеціальних криміналістичних знань. Об'єктами даної експертизи можуть бути тексти документів та підписи на них, відбитки печаток і штампів, сліди пальців та долонних поверхонь рук, сліди ніг, знарядь злому та інструментів, транспортних засобів, зброя, бойові припаси тощо. Залежно від об'єктів дослідження криміналістичні експертизи поділяються на: почеркознавчі, дактилоскопічні, трасологічні, балістичні та інші.

Також слід звернути увагу на те, що під час здійснення судово-експертної діяльності відповідні підрозділи судово-експертних установ, а також окремі фахівці (науковці) з відповідних галузей знань наділені й певними повноваженнями у сфері протидії злочинності та захисту законних прав і свобод людини, які зводяться до того, що вказаними суб'єктами може здійснюватися вплив на прояви протиправних посягань на стадіях формування умислу, готування або замаху. Іншими словами, вказані суб'єкти під час здійснення судово-експертної діяльності можуть здійснювати діяльність, пов'язану з попередженням злочинності як однієї з можливих сфер протидії злочинності у цілому.

Так, Д. П. Гуріна, на прикладі здійснення окремих видів судових експертиз зазначає, що під час проведення економічних експертиз, крім вирішення питань, що безпосередньо поставлені перед експертом, доволі часто можуть бути встановлені обставини, які мають значення для профілактики правопорушень, захисту законних прав і свобод фізичних та юридичних осіб. Зокрема, за допомогою експертизи документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності встановлюють недоліки у здійсненні бухгалтерського обліку чи недостатній контроль з боку осіб, на яких покладений цей обов'язок законодавцем, що призвело (чи могло призвести) до скоєння правопорушень. Під час проведення дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності експертові, як фахівцеві у своїй галузі, краще, ніж будь-кому іншому, зрозумілі шляхи та способи усунення виявлених недоліків бухгалтерського обліку і контролю. Тому судовий експерт може підготувати рекомендації щодо заходів із профілактики економічних правопорушень. Отже, можливості експертів щодо профілактики економічних правопорушень достатньо великі [7, с.97].

Як відомо, висновок експерта є самостійним процесуальним джерелом доказів. Він не має наперед встановленої сили, а його процесуальна роль у доказуванні надзвичайно велика. Саме, судова експертиза допомагає органам досудового розслідування зібрати переконливу доказову базу, а суду – ухвалити об'єктивне, процесуальне рішення.

Розвиток науки суттєво змінив можливості експертної діяльності. Сьогодні активно використовуються ДНК-технології, цифрові методи аналізу, комп'ютерне моделювання подій, біометричні дослідження, а також штучний

інтелект для ідентифікації обличчя, голосу, почерку тощо. Такі методи підвищують точність експертних висновків, скорочують строки досліджень і зменшують ризик помилок.

Підсумовуючи, варто наголосити, що судова експертиза є не просто допоміжним етапом розслідування злочинів, особливо – тяжких злочинів, або злочинів, вчинених організованою групою осіб, а ключовим елементом кримінального судочинства, що забезпечує об'єктивність і справедливість у винесенні судових рішень. Вона поєднує право і науку, логіку і точність, знання і технології. Завдяки експертизам слідчі отримують факти, суд – істину, а суспільство – впевненість у справедливості правосуддя.

Перелік використаних джерел:

1. Криміналістика: Підручник / Кол. авт.: В. Ю. Шепітько, В.О.Коновалова, В. А. Журавель та ін.; За ред. проф. В. Ю. Шепітька. 4-е вид., перероб. і доп. Харків: Право, 2008. 464 с.
2. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.93 р. № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.
3. Про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями: Офіс Генерального прокурора/URL:<https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-rezultati-borotbi-z-organizovanimi-grupami-ta-zlochinnimi-organizaciyami-2>.
4. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13 квітня 2012 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
6. Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 18 березня 2004 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
7. Гуріна Д. П. Експертна профілактика під час проведення економічних досліджень. Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення: матеріали науково-практичної конференції (25 березня 2016 року, м. Київ).Київ, 2016. Ч. 2. С. 95–98.